

יִשְׂרָצוּ הַמַּיִם שְׂרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אֵלֶיךָ מִיִּין תִּתְּאִין דְּרַחֲשִׁין זַיִינִין כְּגוֹנוּא דְלַעֲלָא. אַנוּן עֲלָאֵי וְאַנוּן תִּתְּאֵי. רַבִּי חֲזִיא אָמַר עֲלָאֵי אֶפִּיקוּ נֶפֶשׁ חַיָּה. וּמַאי נִיהוּ. דָּא נֶפֶשׁ דְּאָדָם קִדְמָאָה כְּמָה דְאֵת אָמַר וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה. וְעוֹף יַעֲוֹפֵף עַל הָאָרֶץ אֵלֶיךָ שְׂלִיחֵי עֲלָאִין דְּאֵת־חַזוּן לְבַנֵּי נָשָׂא בְּחִזּוֹ דְּבַר נָשׁ. מִשְׁמַע דְּכֹתִיב יַעֲוֹפֵף עַל הָאָרֶץ. בְּגִין דְּאֵית אַחֲרֵינִין דְּלֹא אֵת־חַזוּן אֲלֵא בְּרוּחָא מִמֶּשׁ לְפּוּם סְכֻלְתָּנוּ דְּבַנֵּי נָשָׂא. (ד' טז ע"ב).

רַבִּין כֹּךְ לֹא כְּתִיב בְּאֵלֶיךָ לְמִינָהּ כְּאַנוּן אַחֲרֵינִין דְּכֹתִיב בְּהוּ וְאֵת כֹּל עוֹף כְּנָף לְמִינָהּ, בְּגִין דְּאֵלֶיךָ לֹא מְשַׁנְיִין מִמִּינֵיהוּ לְעֵלְמִין כְּהִנֵּי אַחֲרֵינִין דְּלֹא כְּתִיב בְּהוּ לְמִינָהּ. וְאֵי תִּמָּא אֵית בְּהוּ דְּמְשַׁנְיִין דָּא מִן דָּא. הַכִּי הוּא וְדָאֵי דְהָא אֵית בְּהוּ דְּמְשַׁנְיִין אֵלֶיךָ מֵאֵלֶיךָ בְּגִינֵי כֹךְ כְּתִיב וּמִשְׁם יִפְרֹד:

וַיְבָרָא אֱלֹהִים אֶת הַתַּיִמִּים הַגְּדֹלִים. אֵלֶיךָ לְוַיִּתֵּן וּבֵת זֹוגוֹ. וְאֵת כֹּל נֶפֶשׁ הַחַיָּה הַרְמֶשֶׂת - זֹו נֶפֶשׁ אוֹתָהּ הַחַיָּה שְׁהִיא רוּמְשֵׁת לְאַרְבַּעַת צַדֵּי הָעוֹלָם. וְיָמִי הִיא הַחַיָּה שְׁהִיא רוּמְשֵׁת? הָוִי אוֹמַר זֹו לֵילִית. אֲשֶׁר שְׂרָצוּ הַמַּיִם לְמִינָהֶם - שְׁהַמַּיִם מְגַדְלִים אוֹתָם. שְׁכַשְׁבָּא צַד הַדְּרוֹם, מִפְּשִׁירִים הַמַּיִם וְשׁוֹפְעִים לְכֹל הַצְּדָדִים, וְאַנְיוֹת הַיָּם הוֹלְכִים וְעוֹכְרִים, כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר (תהלים קד) שֵׁם אַנְיוֹת יִהְלֹכוּן לְוַיִּתֵּן זֹה יִצְרָת לְשַׁחַק בּוֹ.

וְאֵת כֹּל עוֹף כְּנָף לְמִינָהּ - כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר (קהלת י) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיף אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפָיִם יִגִּיד דְּבַר. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, כְּלָם מִשְׁשׁ כְּנָפָיִם וְלֹא מִשְׁתַּנִּים לְעוֹלָמִים,

יִשְׂרָצוּ הַמַּיִם שְׂרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אֵלֶיךָ מִיִּין תִּתְּאִין דְּרַחֲשִׁין זַיִינִין כְּגוֹנוּא דְלַעֲלָא. אַנוּן עֲלָאֵי וְאַנוּן תִּתְּאֵי. רַבִּי חֲזִיא אָמַר עֲלָאֵי אֶפִּיקוּ נֶפֶשׁ חַיָּה. וּמַאי נִיהוּ. דָּא נֶפֶשׁ דְּאָדָם קִדְמָאָה כְּמָה דְאֵת אָמַר וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה. וְעוֹף יַעֲוֹפֵף עַל הָאָרֶץ אֵלֶיךָ שְׂלִיחֵי עֲלָאִין דְּאֵת־חַזוּן לְבַנֵּי נָשָׂא בְּחִזּוֹ דְּבַר נָשׁ. מִשְׁמַע דְּכֹתִיב יַעֲוֹפֵף עַל הָאָרֶץ. בְּגִין דְּאֵית אַחֲרֵינִין דְּלֹא אֵת־חַזוּן אֲלֵא בְּרוּחָא מִמֶּשׁ לְפּוּם סְכֻלְתָּנוּ דְּבַנֵּי נָשָׂא. (ד' טז ע"ב).

בְּגִינֵי כֹךְ לֹא כְּתִיב בְּאֵלֶיךָ לְמִינָהּ כְּאַנוּן אַחֲרֵינִין דְּכֹתִיב בְּהוּ וְאֵת כֹּל עוֹף כְּנָף לְמִינָהּ, בְּגִין דְּאֵלֶיךָ לֹא מְשַׁנְיִין מִמִּינֵיהוּ לְעֵלְמִין כְּהִנֵּי אַחֲרֵינִין דְּלֹא כְּתִיב בְּהוּ לְמִינָהּ. וְאֵי תִּמָּא אֵית בְּהוּ דְּמְשַׁנְיִין דָּא מִן דָּא. הַכִּי הוּא וְדָאֵי דְהָא אֵית בְּהוּ דְּמְשַׁנְיִין אֵלֶיךָ מֵאֵלֶיךָ בְּגִינֵי כֹךְ כְּתִיב וּמִשְׁם יִפְרֹד:

וַיְבָרָא אֱלֹהִים אֶת הַתַּיִמִּים הַגְּדֹלִים. אֵלֶיךָ לְוַיִּתֵּן וּבֵת זֹוגוֹ. וְאֵת כֹּל נֶפֶשׁ הַחַיָּה הַרְמֶשֶׂת. דָּא נֶפֶשׁ דְּהִיא חַיָּה דְּאֵיהִי רוּמְשֵׁת לְדִ' סְטָרֵי עֲלָמָא. וּמֵאֵן אֵיהִי חַיָּה דְּאֵיהִי רוּמְשֵׁת. הָוִי אֵימָא דָּא לֵילִית. אֲשֶׁר שְׂרָצוּ הַמַּיִם לְמִינָהֶם. דְּמִיִּין מְגַדְלִין לֹוּן. דְּכַד אֲתִי סְטָרָא דְּדְרוֹם שְׂרָאן מִיִּין וְנִגְדִין לְכֹל סְטָרִין וְאַרְבֵּי יָמָא אֲזֵלִין וְעַבְרִין כְּמָה דְאֵת אָמַר, (תהלים קד) שֵׁם אַנְיוֹת יִהְלֹכוּן לְוַיִּתֵּן זֹה יִצְרָת לְשַׁחַק בּוֹ.

וְאֵת כֹּל עוֹף כְּנָף לְמִינָהּ. כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר (קהלת י) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיף אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפָיִם יִגִּיד דְּבַר. רַבִּי יוֹסִי אָמַר כְּלָהוּן מְשִׁית גְּדַפִּין וְלֹא מְשַׁנְיִין לְעֵלְמִין. וּבְגִינֵי כֹךְ כְּתִיב לְמִינָהּ. מַאי לְמִינָהּ. לְזַיִינָא דְלַעֲלָא.

ומשום כף כתוב למינהו. מה זה למינהו? למין שלמעלה, ואלה טסים ומשוטטים בעולם בשש, ורואים מעשי בני אדם ומעלים אותם למעלה, ועל זה כתוב (שם) גם במדעך מלך אל תקלל וגו'. רבי חזקיה אמר, הרמשת? השורצת צריך להיות! אלא כמו שאמרנו, רומש לילה. ועל זה (תהלים קד) בו תרמש כל חיתו יער. שכלם שולטים בשעה שהיא שולטת, ופוחחים שירה בשלשה צדדים של חצות הלילה, וזמורים שירה ולא שוקטים. ועל אלו כתוב המזכירים את ה' אל דמי לכם.

עמד רבי שמעון ואמר, מסתכל הייתי, שפשרצה הקדוש ברוך הוא לכרא אדם, הודעזעו כל העליונים והתחתונים, ויום הששי היה עולה בדרגותיו, עד שעלה רצון עליון והאיר תחלה כל האורות. ופתח שער המזרח, שהרי משם יוצא האור. והדרום הראה חזקי האור שירש מראש והתחזק במזרח. מזרח חזק את הצפון, והצפון התעורר והתפשט, וקרא בחיל גדול למערב להתקרב ולהשתתף עמו. אז מערב עלה בצפון ונקשר בו. אחר כך בא הדרום ואחז במערב, וסובבו אותו דרום וצפון, שהם גדרי הגן. אז המזרח קרב למערב, ומערב שרה בחדוה ובקש מפלם, ואמר נעשה אדם בצלמנו כדמותנו. שיהיה כמו זה בארבעת הצדדים ומעלה ומטה. ומזרח נדבק במערב והוציא אותו. ועל זה שנינו, שאדם יצא ממקום בית המקדש.

עוד נעשה אדם, הקדוש ברוך הוא אמר לתחתונים הללו שבאו מצד שלמעלה. סוד השם הזה שהרי האדם כלול למעלה וכלול

ואלין טאסן ושאטן עלמא בשית וחקמאן עובדין דבני נשא וסלקין לון לעילא. ועל דא כתיב, (קהלת י) גם במדעך מלך אל תקלל וגו'.

רבי חזקיה אמר הרומשת, השורצת מיבעי ליה. אלא פדאמרינן רמש ליליא. ועל

דא (תהלים קד) בו תרמוש כל חיתו יער. דכלהו

שלטאן בשעתא דאיהי שלטא. ופתחין

שירתא בתלת סטרין דפלגו ליליא. וזמרי

שירתא ולא משתפכי. ועל אלין כתיב, (ישעיה

סב) המזכירים את ה' אל דמי לכם.

רבי שמעון קם ואמר מסתפל הוינא, דכד

בפא קדשא בריך הוא למברי אדם,

אודעזעו כל עלאין ותתאין. ויומא שתיתאה

היה סליק בדרגוי עד דסלקא רעותא עלאה

ונהיר שירותא דכל נהורין. ופתח תרעא

דמזרח דהא מתמן נהורא נפיק. ודרום אחמי

תוקפי דנהורא דירית מרישא ואתתקף

במזרח. מזרח אתקיף לצפון וצפון אתער

ואתפשט וקרי בחיל סגי למערב למקרב

ולאשתתפא בהדיה. פדין מערב סלקא בצפון

ואתקשר ביה. לבתר דרום אתיא ואחיד

במערב. וסחרין ליה דרום וצפון דאלין

גדרי גנתא. פדין מזרח קריב במערב ומערב

שריא בחדוה ובפאת מפלהו ואמר נעשה

אדם בצלמנו כדמותנו. דלהוי כגוונא דא

בארבע סטרין ועילא ותתא. ומזרח אתדבק

במערב ואפיק ליה. ועל דא תנינן אדם מאתר

דבית המקדש נפק.

הו נעשה אדם. קדשא בריך הוא אמר

לאלין תתאי דאתו מסטרא דלעילא. רזא

דשמא דא דסליק אדם. אדם מרזא סתימא

עלאה. אדם רזא דאתון. דהא אדם כליל

שעולה אדם. אדם מסוד נסתר עליון. אדם סוד האותיות.